

Lanĉita la lingvolanĉilo

En kelkaj landoj de la mondo, la novaĵo, ke pli ol 100 infanoj lernas Esperanton, ne aparte okulfrapus. Tamen, kiam la koncerna lando estas Britio, hejmo de la internacie adoptita angla lingvo, kaj la infanoj lernas ne private sed en ŝtataj elementaj lernejoj (kie studas gejunuloj inter la aĝoj de 5 kaj 11 jaroj), la statistiko imponas. Des pli, ĉar lingvolernado ekis en la unua lernejo nur en septembro pasintjare, sed ĝi jam rikoltis pozitivajn kaj entuziasmajn reagojn kaj de instruistoj kaj, pli grave, de lernantoj.

Memevidente, la preparlaboroj estis farataj antaŭ septembro. Jam de du jaroj Angela Tellier, komisiito de Esperanto-Asocio de Britio (EAB) pri edukaj aferoj, prilaboras la projekton 'Lingvolanĉilo' (angle: Springboard to Languages). Helpate de malgranda skipo de instruistoj, desegnistoj kaj aliaj konsilantoj, ŝi planis kaj verkis ne nur la kursmaterialojn sed ankaŭ la inform- kaj reklamilojn. Cetere ŝi interrilatis kun edukaj instancoj kaj kun la lernejoj mem. Ne forgesendas la rolo de EAB, kiu finance subtenas dum kvin jaroj la ambician kaj multekostan projekton.

Instigis kaj ebligis la iniciaton ŝanĝoj en la lingvo-politiko de la brita registaro (se, envere, eblas paroli pri lingvo-politiko en Britio). En la 1980-aj jaroj, pro enkonduko de t.n.

nacia studprogramo, ne eblis oficiale instrui Esperanton en britaj lernejoj. Sankciitaj estis lingvoj de la Eŭropa Unio kaj tiuj de etnaj minoritatoj en Britio (ekzemple la kimra, la bengala, la guĝarata). Aliaj lingvoj, inkluzive de Esperanto, estis permesataj, kondiĉe, ke unuavice estu studataj aprobitaj lingvoj de la nacia programo. Rezulte, Esperanto estingiĝis en britaj lernejoj krom kiel dumpaŭza aŭ hobia okupo (notinde en la nordangla urbo Skipton, kie Malcolm Jones inspiris siajn lernejanajn ĉeesti Universalan Kongreson; ankaŭ en sudokcidenta Anglio, en Gloucester, danke al Elizabeth Stanley).

Intertempe, parte pro granda elekto de lernejoj studfakoj konsiderataj pli facilaj ol lingvoj (ekzemple sociologio, psikologio, amaskomunikiloj), ŝrumpis intereso pri lingvolernado en duagrada lernejoj. Panikis la registaro, kiu ordonis, ke ekde la aĝo de 14 jaroj ne plu estu devige lerni fremdan lingvon (decido atakita de intelektuloj kaj eventuale, post registaro-ŝanĝo, renversota). Cetere, por stimuli lingvo-

lernadon inter 11- ĝis 14-jaruloj, la registaro ĉi-febuare anoncis, ke ĉe duagrada lernejoj la deviga instruado de almenaŭ unu EU-lingvo estos nuligita favore al "ekonomie utilaj" lingvoj (ekzemple la ĉina aŭ la araba). Kompense, pro la ŝanĝoj ĉe duagrada nivelo, kaj por defendi sin kontraŭ kritikantoj, la registaro anoncis, ke ĝis la jaro 2010 ĉiu pli aĝa lernanto en elementa lernejo rajtos lerni fremdan lingvon.

Ĉi-foje la registaro ne insistis pri aprobitaj lingvoj. Sciante, tamen, ke en multaj elementaj lernejoj, sen sperto pri fremdlingva pedagogio, instruistoj frontas foje nerveze kaj senkonsile al sia nova defio, kaj rekonante la eblon

oficiale enkonduki la internacian lingvon en naciajn lernejojn, britaj esperantistoj ekagis. La rezulto estas Lingvolanĉilo, kiu celas ne nur instrui Esperanton sed ankaŭ – jen la hoko por lernejestroj – prezenti ĝin kiel lernfaciligan lingvon prepare al studado de aliaj lingvoj ĉe duagrada lernejo. Substrekataj estas ankaŭ la tutmondaj kulturaj kontaktoj akireblaj pere de Esperanto.

Trovi lernejojn pretajn partopreni la pioniran fazon de la projekto ne facilis. En Britio la unua fremda lingvo, pro historiaj, ne plu pro ekonomiaj, kulturaj aŭ eĉ feriaj kialoj, estas la franca. Multaj britoj almenaŭ iomete lernis la francan, kaj

do instruistoj en elementaj lernejoj sin preparas por instrui fremdan lingvon, provante freŝigi plejparte bazajn sciojn pri la franca. Konvinki ilin akiri kaj ekinstrui novan lingvon, aparte lingvon, kiu laŭ la brita subministro pri edukado, Lordo Adonis, en ĉi-jara letero al esperantisto, "ne asociiĝas kun aparta kulturo", foje senesperigis. Sed ĝis la komenco de la jaro anoncis sin du entreprenemaj elementaj lernejoj kun klarvidaj kaj, honeste, kuraĝaj lernejestroj, pretaj akcepti Lingvolanĉilon.

Apliki la konceptojn de Lingvolanĉilo teorie simplas. Vizitadas lernejon sperta esperantisto, kiu kunlaboras kaj kun instruistoj kaj kun infanoj. Do al la lernejo Bar Hill, en la orientangla universitata urbo Kembriĝo (kie okazis antaŭ 100 jaroj la tria Universala Kongreso de Esperanto), iras Tim Morley. Du fojojn semajne li instruas Esperanton dum 30 minutoj al po tri klasoj. Kunlernas dum almenaŭ unu el la du lecionoj ankaŭ instruistoj kaj helpinstruistoj, kiuj foje ricevas kromajn sesiojn. Trejnado de la instruistaro aparte

La lernejo Bar Hill en Kembriĝo estas plaĉa kaj moderna

gravas: unu el la celoj de Lingvolanĉilo konsistas en tio, ke la Esperanta instruisto iom post iom retiriĝu, por ke la surloka instruistoj ekrespondecaj pri la Esperanto-lecionoj. Klare, ĉar unusola esperantisto ne povos daŭre instrui la lingvon al la 90 gelernantoj, aĝantaj inter sep kaj naŭ jaroj, ĉe lernejo Bar Hill. Krome, se progresos laŭplane Lingvolanĉilo, spertaj esperantistoj, kiaj Tim, estos bezonataj ĉe aliaj lernejoj por trejni tieajn instruistojn.

Certe, la eventuala retiriĝo de ilia gvidanto iom timigas la instruistojn. Ekinstrui lingvon antaŭ kelkaj monatoj nekonatan, eĉ ĉe elementa nivelo, iom nervozigas. Laŭ unu el la instruistoj ĉe Bar Hill, Su Proctor, lerni Esperanton ne facilas, ĉar mankas persona motivado. Cetere, ŝi aldonas, ŝi ne estas lingvistino. Alia instruistino, Karen Hindmarsh, tamen notas, ke ŝi relative rapide lernas. “Mi sufiĉe surpriziĝas, ke la lingvo enkapiĝas eĉ post nur duonhoru semajne. Aliflanke,” ŝi diras, “mi vere ne scias, ĉu en septembro mi kapablos ĝin instrui.”

Tamen, malgraŭ dubetoj pri siaj ontaj lingvo-kapabloj, ambaŭ instruistinoj ekscitiĝas pri la pozitivaj efikoj de projekto, kiu komenciĝis en Bar Hill nur en septembro. Laŭ Su Proctor: “La infanoj ĝuas ĝin. Ĉiuj volas partopreni. Plaĉas la interagaj aspektoj, la rol-ludado kaj la Mazi-vidbendo. Memfidon ili akiras, ankaŭ la infanoj, kiuj ne aparte lertas en

aliaj fakoj, kaj ĉi ĉio transiras al aliaj okupoj. Jen nova aliro al lingvolernado, kaj kiam ili eklernos la francan aŭ la germanan, ili pensos: ‘Pri tio mi jam sukcesis.’”

Samopiniis Karen Hindmarsh: “Mi ne atendis, ke la infanoj tiom entuziasmiĝos. Kaj mi ne atendis, ke la pli mallertaj infanoj povos ĝin legi. Mi opiniis, ke tiuj frontas al sufiĉe da problemoj rilate legadon de la angla, sed fakte pli facilas legi Esperanton, kaj tio helpas ilin legi en la angla.”

Ankaŭ la lernejestrino ĉe Bar Hill, Lin Whyte, notas la kromefikojn de Esperanto, kiuj pozitive influas aliajn studfakojn kaj aparte helpas la malpli dotitajn infanojn. Ŝi diras: “Esperanto estas tre inkluziviga lingvo. Ĉiuj infanoj,

senkonsidere pri kapableco, povas pro ĝia strukturo ĝin aliri. Ni intencas uzi ĝin por instrui aliajn fakojn, ekzemple legadon. Kaj ankaŭ numeradon.”

Kvankam bonvenaj estas la komentoj de la profesiuloj, ili restas subjektivaj kaj ankoraŭ sen scienca bazo. Sed, danke al financa helpo de Esperantic Studies Foundation, esploristoj de la pedagogia fakoj de la prestiĝa nordangla Universitato de Manĉestro rigore kontrolas kaj priraportas la projekton dum kvinjara periodo (2007-2012). Espereble la rezultoj kontribuos al la trovitaĵoj de pli fruaj esploroj, ekzemple en Paderborn en la 1970-aj kaj 1980-aj jaroj, kaj en Monash, Aŭstralio, en 2000.

Sed kion opinias pri Lingvolanĉilo la infanoj, kiuj pionire submetiĝas al argumentebla la plej ampleksa kaj eventuale la plej grava tia projekto iam entreprenita en Britio? La okjara Ola, kies gepatroj estas poldevenaj, kaj kiu parolas pole en la hejmo, notas, ke, se oni forigas la o-finajon de la vorto “domo”, restas ekvivalenta pola vorto. “Mi ŝatas lerni diversajn lingvojn: tio agrablas,” ŝi diras.

Plaĉas al okjara Matt kanti en Esperanto kaj fari la gestojn, kiuj akompanas la kanzonojn. “Esperanto estas interesa kaj mi lernas sufiĉe rapide,” li diras. Kaj jen Matt estas aparte frapita de la kontakto kun lernejo en Benino starigita kadre de Lingvolanĉilo. Li komentas: “Estas ŝoke vidi, ke en Afriko

Kunlernas ankaŭ la klasinstruistino ĉe Scorton, Alison Dodd, kiu helpas la sejarulojn Ambar kaj Matthew.

Mona, 8-jara lernantino

kelkaj neniam vidis aŭ tuŝis komputilon. Mi kredas, ke, se ili venus al Britio, ankaŭ ili mirus pro la elektro, kiun ni havas, kaj ili ne. Kaj se ni tien irus, kelkaj estus tre malgajaj, ĉar mankus al ili iliaj elektronikaj ludiloj kaj komputiloj.”

Tiel lanĉiĝas, ankoraŭ naive, ankoraŭ nemature, ne nur lingvoscioj sed ankaŭ internacia kompreno. Ĉi-lastan fortigi volas la lernejestrino Lin Whyte per vizito verŝajne ne al Benino, pro la altaj kostoj, sed al pli proksima lando, kie la infanoj de Bar Hill povos uzi Esperanton kaj ekkoni aliajn kulturojn.

Pro la sukceso de Lingvolanĉilo en Kemabriĝo facilas preteratenti la alian, malpli grandan lernejon, en Scorton, vilaĝo en nordokcidenta Anglio, kie 21 infanoj inter la aĝoj de sep kaj 11 eklernis en januaro. Ankaŭ ĉi tie pozitive reagis lernantoj kaj instruistoj. Kiel en Bar Hill, plaĉas kanti en Esperanto. “Oni lernas amuzajn kanzonojn,” diras Katie, 10-jaraĝa. Samopinia Hannah, ankaŭ 10-jaraĝa: “Kantado gajigas kaj oni pli lernas.” Kaj ŝi notas la avantaĝon de Esperanto kontraste al aliaj lingvoj: “Esperanto helpas al homoj paroli tra la tuta mondo.”

Enkondukas la internacian lingvon en Scorton prezidinto de EAB, Stephen Thompson. Dum 25 jaroj li instruis fremdajn lingvojn en britaj lernejoj. Tiel li bone komprenas, ke unue pli gravas al infanoj lerni kiel akiri fremdan lingvon ol koncentriĝi pri aparta lingvo. Tiurilate pli sukcesas Esperanto ol iu ajn alia lingvo kaj jen, laŭ Stephen, la signifo kaj valoro de Lingvolanĉilo. Li tre kontentas retrovi sin en la klasĉambro: “Bone estas denove instrui infanojn: la elementa lernejo estas la ĝusta nivelo por enkonduki lernadon de fremda lingvo, kaj Esperanto estas la ĝusta lingvo.”

En la lernejo li kunlaboras kun la klasinstruistino, Alison Dodd. Ŝi entuziasmiĝas pri la projekto, mirante, kiom lernas la infanoj: “Esperanto ege plaĉas al ili, ĉar ili tiom progresis post malmultom da tempo. Ekzemple, ĝi jam komprenigis al la infanoj, kial ni ŝanĝas vortojn ankaŭ en la angla. Tiel ili akiras kompetentecojn en la gepatra lingvo.”

Ankaŭ la lernejestrino ĉe Scorton, Liz Smith, bonvenigas Lingvolanĉilon. Kun plezuro ŝi notas, kiel la studmaterialo provizas per informoj ĝenerale pri lingvo kaj gramatiko, ne

La malgranda Scorton-lernejo, kun entute nur trideko da infanoj, datiĝas de la 19-a jarcento sed aktuale ĝi estas modernigata kaj pligrandigata.

simple pri Esperanto. Imponas cetere la kulturaj aspektoj de Lingvolanĉilo: “Nuntempe ni edukas civitanojn de la mondo,” ŝi diras.

Resume: imponas la progreso de Lingvolanĉilo ekde septembro, kiam eklernis la unuaj infanoj. Preparitaj – ĉefe de la nelacigebla Angela Tellier – estas plurdekoj da buntaj, infanoplaĉaj instruiloj: preparataj estas aliaj por la sekvaj jaroj de la projekto. Aldonendas varbiloj, informiloj kaj eĉ kompaktdiskoj por sciigi edukistojn, kaj la publikon, pri Lingvolanĉilo, ĉar espereble aliĝos al la du pioniraj lernejoj ankaŭ aliaj.

Jen projekto, kiu daŭre ŝanĝiĝas, evoluas kaj kreskas. Interesatoj povas sekvi la progreson de Lingvolanĉilo ĉe www.springboard2languages.org, kie legeblas – anglalingve – specimenaj dokumentoj kaj aliaj informoj.

Egale, kiel finiĝos la projekto, eblas diri, ke ĝi jam sukcesis. Prezenti Esperanton al pli ol 100 junaj lerneĵanoj en Britio reprezentas triumfon. Eble, kompare kun aliaj atingajoj en la Esperanto-mondo, nur eta triumfo. Tamen ĉiaokaze triumfo.

Paul Gubbins

Pro helpo dum preparado de ĉi tiu artikolo la aŭtoro deziras danki al Tim Morley, Angela Tellier, Stephen Thompson kaj al la instruistaro kaj infanoj en la lernejoj Bar Hill kaj Scorton.

Ĉe Scorton ĉiu Esperanto-leciono finiĝas per Esperanto-kanzono, kiun ludas gitare Stephen Thompson

Fotoj: Paul Gubbins kaj Tim Morley

La 8-jaraj Kirsty, Callum kaj Ethan